אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

בלוקח מן התגר. שאף הוא לקח תבואה זו מאנשים הרבה ולא ידע דמאן נינהו וכיון דלית בהו סימן נתייאשו הבעלים: **דשן.** וכי הוא עצמו דש את התבואה הזאת הלא פועלים הרבה דשו אותה: **איסמייה.** אסיר ברייתא זו מגרסתי: **אמר ליה לא.** תסמי.

מתרגם מתניתין כו': **מתני' בכלל כל אלו.** דגמרא מפרש לה: **גמר יצאתה.** וכן תעשה לשמלתו: שתה שמלה יש בה סימן וכל שמלה יש לה בעליס מוכנין אותה אלא נעשית אלא בידי אדם ולא נאת מן ההפקר: **אף כל שיש לו פוכנין.** למעוטי מידי דידעינן ביה דמיאם: **גמ' שור וחמור שה ושמלה.** לא תראה את שור אחיך או שיו וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: דברים כב ג 2 לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך: דברים כב א

בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרב נחמן ל"ש אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר א"ל רב נחמן וכי בעל הבית בעצמו דשן א"ל [6]איסמיה א"ל לא תתרגם מתני' [7]כגון שדשן ע"י עבדו ושפחתו הכנענים: מתני' [2]אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף [7]כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב להכריז: גמ' מאי בכלל כל אלו אמר רבא בכלל [1]כל אבדת אחיך אמר רבא למה לי דכתב רחמנא [2]שור חמור שה ושמלה צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא ה"מ בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף אימא לא מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור [7]דאפילו חמור בסימני האוכף שור ושה דכתב רחמנא ל"ל שור [1]דאפילו לגיזת זנבו ושה לגיזותיו ולכתוב רחמנא שור דאפילו לגיזת זנבו וכ"ש שה לגיזותיו אלא [3]אמר רבא חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא ואימא לגללים הוא דאתא [3]גללים אפקורי מפקר להו ודילמא לסימנין הוא דאתא דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין מהדרינן [7]וסימנין דאורייתא אמרי מדקתני להו תנא לסימנין גבי שמלה דקתני מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז ש"מ דשה לאו לסימנין הוא דאתא: תנו רבנן [1]אשר תאבד [7]פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה מאי בינייהו אמר אביי [8]משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה [8] לכדרבנאי [3]דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה האי אשר תאבד מאי עביד ליה מבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום [10]ר"ש בן יוחי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת שנאמר [1]כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבודה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואידך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה [11]מומצאתה ואידך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואידך ממנו לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהוזלה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד איכא ומ"ד מומצאתה ליכא ולמ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד וליכא [12]אלא פרוטה (ג) שהוקרה והוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו [1]מאן דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בעינן דאית בה שיעור מציאה משעת אבידה ועד שעת מציאה: איבעיא להו סימנין דאורייתא [13]או דרבנן מאי נפקא מינה לאהדורי

[1]בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרב נחמן ל"ש אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר א"ל רב נחמן וכי בעל הבית בעצמו דשן א"ל [6]איסמיה א"ל לא תתרגם מתני' [2]כגון שדשן ע"י עבדו ושפחתו הכנענים: מתני' [2]אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף [7]כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב להכריז: גמ' מאי בכלל כל אלו אמר רבא בכלל [1]כל אבדת אחיך אמר רבא למה לי דכתב רחמנא [2]שור חמור שה ושמלה צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא ה"מ בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף אימא לא מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור [7]דאפילו חמור בסימני האוכף שור ושה דכתב רחמנא ל"ל שור [1]דאפילו לגיזת זנבו ושה לגיזותיו ולכתוב רחמנא שור דאפילו לגיזת זנבו וכ"ש שה לגיזותיו אלא [3]אמר רבא חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא ואימא לגללים הוא דאתא [3]גללים אפקורי מפקר להו ודילמא לסימנין הוא דאתא דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין מהדרינן [7]וסימנין דאורייתא אמרי מדקתני להו תנא לסימנין גבי שמלה דקתני מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז ש"מ דשה לאו לסימנין הוא דאתא: תנו רבנן [1]אשר תאבד [7]פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה מאי בינייהו אמר אביי [8]משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה [8] לכדרבנאי [3]דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה האי אשר תאבד מאי עביד ליה מבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום [10]ר"ש בן יוחי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת שנאמר [1]כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבודה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואידך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה [11]מומצאתה ואידך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואידך ממנו לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהוזלה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד איכא ומ"ד מומצאתה ליכא ולמ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד וליכא [12]אלא פרוטה (ג) שהוקרה והוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו [1]מאן דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בעינן דאית בה שיעור מציאה משעת אבידה ועד שעת מציאה: איבעיא להו סימנין דאורייתא [13]או דרבנן מאי נפקא מינה לאהדורי

בלוקח מן התגר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ועירב פירות יחד ואינו יודע של מי הן ובאין בו סימן מיירי וא"ת אמאי לא מוקי בלוקח שהוא תגר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם מלא קודם שנתא כדי לערבו בפירות אחרים מייב להחזיר אבל בלוקח מן התגר כבר עירב התגר ועי"ל דלא טעם דמעורב עם שאר הפירות לא שנו אלא בלוקח מן התגר שאינו יודע למי להחזיר או לתגר או לבעה"ב אפי' אם אינו (ג) הוה ליפול בתבואה כ"א נשמת דיסה ואין להתפקק בתגר מ"מ אינו יודע מאחה בעל הבית קנה התגר ולזה אפי' הו"מ למימר בלוקח שהוא תגר ומתיאש בעל הבית שסבר שכבר מכר התגר ואין הקונה יודע למי יחזיר אלא כמו כן משום דלא פסיקא ליה דאם התגר מלאה קודם שנתה כדי למכור לאחר לא נתיאש בעה"ב ומייב להחזיר: **מה שמלה מיוחדת שיש לה סימני'** ויש לה תובעין. במרובה (נ"ק דף פו. ושם ד"ה מלאה) אמרינן בגניבה ילפינן יתוש מאבידה וא"ת ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא לן דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתייאשין אלא תובעין שיחזירוה להם בסימנין אפי' אי סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה דלווקא דבר שיש בו סימן מייב (ב)להחזיר דע"י שיש בו סימן ימצא עדים שיאמר להם מכירים אתם שמלה שלי שהיו בה סימנין כך וכך וגם המולא לא יוליא השמלה להרלותה לכל אדם אלא למי שיתן בה סימנים אע"פ שאינו מחזירה לו בכך מ"מ דומה שהיא שלו ומרגה אותה לעדים אבל דברים שאין בהן סימן הוי שלו לפי שהבעלים נתייאשו והא דקאמר בגמרא סימנין כדי נסבה אע"ג דלריך הסימנין דע"י זה יש לה תובעין מ"מ כדי נסבה דאפילו אי לא תני אלא שיש לה תובעין מ"מ ידעינן דע"י סימנין יש לה תובעין ואין הבעלים מתייאשים כדפרישית ומיהו בירושלמי ילף מניין ליתוש מן התורה אמר רבי יוחנן אשר תאבד ממנו מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאה זו כו':

בעדי אובה. פי' אי סימנין לאו דאורייתא: **לגיזת** זנבו. וא"ת אם יש בה שוה פרוטה פשיטא ואם אין בה שוה פרוטה הא ממעטינן לקמן מהשבה וי"ל דאלטריך שמייב לגזוזה בעתה אע"פ שאין בה שוה פרוטה בשעה שגזזה:

חמור דבור לרבי יהודה. הא דלא קאמר גם לב"ה (ג) קשה דלא חשיב אלא בהמות: **ושה** דאבידה לדברי הכל קשיא. מקשינן וניחא מלתא דאתיא בקו"ו טרח וכתב לה קרא ותירץ הר"י הכין דיכתב דנכתב שור לגיזת זנבו הוי גיזת שה בכלל כל אבידת אחיך: **פרט** לשאין בו שוה פרוטה. דס"ד דחייב מכלל כל אבידת אחיך: ת"ש

מסורת הש"ס

(א) [כ"ק לא:], (ב) שם מ"., (ג) [לקמן שם: כ"ק מח.], (ד) [חולין עט:], (ה) כ"ק קיג: ע"ש לעיל כ., (ו) [לעיל כב: ע"ש ושם אות: ר"ש בן יהולקן], (ז) [ע' תוס' סנהדרין יד. ד"ה וי"ש כו'], (ח) [לעיל יח: חולין עט:], (ט) [דברים כב], (י) [כ"ק כח:], (כ) תולי ל"ל להכרי", (ל) [כלאי' ב:כ"ק לד.].

תורה אור השלם

1 וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: דברים כב ג
2 לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך: דברים כב א

הגהות הב"ח

(א) גמ' לכדרבינא דאמר רבינא ומצאתה: (ב) שם אלא פרוטה שהוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו כנ"ל ותיבת שהוקרה נמחק: (ג) תוס' ד"ה בלוקח וכו' אם אינו הגהות ליפול:

גליון הש"ס

גמ' משמעות דו"שין א"ב. שבועות דף יט ע"א:

מוסף רש"י

רשה דאבדה. כיון דסתיב לכל אבידת אחיך, למה לי דכתב רחמנא חמור ושור ושה ושלמה, יסתרק אלו מציאות דרשינן לטלטו כר משה (ב"ק נד.). ומצאתה דאתאי לידיה משמע. ואפילו הכי אחיך ולא עכו"ם ולא תימא כי מעטו מעטו רחמנא עובד כוכבים היכא דלא אתאי לידיה, דישראל לא מיחייב למעבד עלה ולאהדורה, אבל אתא לידיה מיחייב להחזירה. דלאבידתו תשיבה (לעיל ב.). ששטפה נהר שהיא מותרת. הואיל ומתייאשו הבעלים (ב"ק סו.). אשר תאבד ממנו. ממנו קרא יתירא הוא לאשמועינן שאינו אבוד אלא אינו הימנו (לעיל כב.).

עין משפט נר מצוה

פג א ב מיי' פי"ו מהל' מלכים הלכה ו סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ח:
פד ג מיי' שם פי"ל הלכה ה:
פה ד מיי' שם וסמג שם טוש"ע ח"מ (סי' רעו סעיף ג) וסי' רסב סעיף ג:
פו ה מיי' שם וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יח:
פז ו מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף ח:
פח ז מיי' פי"ב שם הלכה ה:
פט ח מיי' שם פי"א הלכה יב סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רעו סעיף ג:
צ ט י מיי' שם פי"ב הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ז:

רבינו חננאל

אם מתגר לקח אי מבעל הבית שדשים לו פועלים הרי הן שלו ואם מצאן צרורין או אפי' מפוזרין ולקח מבעל הבית שדשם על ידי עבדיו הכנענים וכיוצא בהן נוטל וכו'. **מתני'** אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין אף כל שיש לה סימנין ויש לה תובעין. אמר רבא [חמור] דבור לר"י ושה דאבידה לדברי הכל קשיא. חמור דבור פי' חמור שכתב בבור אליבא דרבנן דאמרי שור ולא אדם חמור ולא כלים שפיר כתיב בקרא ונפל שמה שור או חמור אלא לר' יהודה דמחייב על נזקי כלים בבור חמור מה בא למעט קשיא. שה דאבידה שנאמר כי תראה את שור אחיך או את שיו נדחים וגו' אם השור שיש לומר הוא הניחו שרוב השוורים שעושים מלאכה בהן אין נמסרין לרועה הוהירה תורה להשיבן שה לא כל שכן שה דכתב רחמנא למה לי קשיא. פי' גללין צפיעי בקר. מלשון והיא בגללי צואת האדם: ת"ר אשר תאבד ממנו פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה וכו' אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי מנין לאבידה ששטפה נהר שמותרת וכו' הא דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע הוא בס' הגזל בהרא הלכה אין פורטין מחיבת המוכסין.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com